

Effektiv monetar siyasətin formalaşdırılaraq reallaşdırılması iqtisadi təhlükəsizlik amili kimi

Ayşən Abbasova,
ADİU-nun "İqtisadiyyatın tənzimlənməsi"
kafedrasının magistrantı
Aysenabbasova10@gmail.com

Rəyçi: Validə Mehdiyeva,
professor

Monetar tənzimləmə problemini araşdırarkən hökmən təhlilə, tədiyyə balansının mövcud vəziyyətini, onun dinamikasını müəyyən edən amillər də nəzərdən qaçırılmamalıdır. Bunlarla yanaşı, pul-kredit siyasətini dəyərləndirərkən ölkədə mövcud büdcə-vergi siyasətləri, habelə mövcud iqtisadi konyuktura da tədqiqata daxil eilməlidir. Bütün qeyd olunanlar bir daha bir göstərir ki, ölkədə həyata keçirilən monetar tənzimləmə siyasəti bütünlükdə ölkədə həyata keçirilən makroiqtisadi tənzimləmə siyasəti ilə sıx bağlıdır. Belə ki, ölkədə mövcud iqtisadi inkişaf problemləri ilə yanaşı sosial problemlərin həlli dərəcəsi, inflyasiyanın və məşğulluğun dinamikası birbaşa reallaşdırılan pul-kredit mexanizmi ilə sıx bağlıdır. Aydındır ki, ölkədə həyata keçirilən monetar siyasət bu sahədə əsas tənzimləyici orqan olan Mərkəzi Bank tərəfindən həyata keçirilir.

Açar sözlər: monetar tənzimləmə, məşğulluğun dinamikası, qlobal maliyyə böhranı, portfel investisiyalar, GİZİT təhlil

Ключевые слова: монетическое регулирование, динамика принуждения, глобальный финансовый кризис, портфельные инвестиции, анализ хеджирования

Keywords: monetar regulation, coercion dynamics,

global financial crisis, portfolio investments, hedge analyze

Dövlətin iqtisadi siyasətinin çox mühüm və aparıcı istiqamətlərindən biri və eyni zamanda monetar tənzimləmənin əsası olan pul-kredit siyasəti ilə bağlıdır. Hər bir konkret mərhələdə dövlətin yerinə yetirdiyi pul-kredit siyasəti son nəticədə maliyyə bazarının yaranması və

onun tərkib hissələri olan pul bazarı və kapitallar bazarının formalaşması və reallaşmasından asılıdır. İqtisadi ədəbiyyatdan və təcrübədən məlumdur ki, pul bazarı öz strukturuna görə uçot bazarından, banklar arası bazardan və valyuta bazarından ibarətdir. Uçot bazarı dedikdə adətən, dövlət və kommersiya veksəlləri qısa müddətli qiymətli kağızlar başa bazarında böyük miqyasda qısa müddətli qiymətli kağızlar dövr edir ki, bu zaman da əsas problem onların sərbəst olmasını təmin edilməsidir.

Pul bazarının digər mühüm tərkib hissəsi banklararası bazardır. Bu, adətən, özüne sərbəst pul vəsaitlərinin müvafiqi olaraq borc kapitalı formasında istifadəsini nəzərdə tutur. Son illərdə dövlət tənzimləyici orqanları pul bazarını tənzimləmək üçün uzun müddətli aktivlərdən də istifadə edir. Ölkəmizin beynəlxalq maliyyə, pul-kredit sistemində inteqrasiya olduğu müasir dövrdə pul bazarının fəaliyyətinə valyuta bazarı fəal təsir göstərir. Adətən, valyuta bazarı tədiyyə balansının başlıca özəyini təşkil edir, eyni zamanda, beynəlxalq kreditlərin miqyası da mühüm təsir göstərir.

Beləliklə, hər bir ölkədə pul bazarının resursları son nəticədə fond, valyuta resurslarının hərəkətindən asılı olaraq formalaşır.

Eyni zamanda, bütünlükdə bu prosesin xarakterinə ölkədə mövcud olan pul-kredit mexanizmi güclü təsir göstərir. Təcrübə göstərir ki, ölkədə təbiiq olunan pul-kredit siyasətinin effektivliyi pul bazarının nə dərəcədə səmərəli idarə olunmasından çox asılı olur. Əlbəttə, son illərdə Azərbaycanın neft strategiyasının reallaşması ilə əlaqədar olaraq ölkəyə böyük miqdarda kredit formasında investisiya qoyuluşu bu problemi daha da aktuallaşdırdı. Bütünlükdə, pul-kredit mexanizminin milli iqtisadiyyatın inkişafındakı rolunu səmərələşdirmək üçün pula olan tələbi və təklifi düzgün müəyyənəşdirmək lazımdır.

Belə ki, əgər ölkədə normal tədavül prosesini həyata keçirmək üçün tədiyyə vasitələri lazım olan normal ehtiyacdan azdırsa, bu, bütünlükdə tədavül prosesini poza bilər, ləngimələrə səbəb olar. Yox, əgər dövrüyyədə olan pul kütləsi zəruri ehtiyacdan artıq olarsa, o, inflyasiyanı sürətləndirə bilər. Ümumən, əsas tənzimləyici orqan olan Mərkəzi Bank özünün yeritdiyi optimal pul-kredit siyasəti

vasitəsilə bu prosesləri tənzimləməlidir. Lakin təcrübə göstərir ki, bu zaman bu prosesi tənzimləmək üçün monetar amillər kifayət etmir, hökumət Maliyyə Nazirliyi vasitəsilə fiskal – büdcə siyasətini dəyişən şəraitə və tələbə uyğun olaraq təkmilləşdirilməsi zəruriyyəti meydana çıxır. Bu baxımdan ölkədə reallaşdırılan monetar tənzimləmə siyasətinin səmərəliliyini artırmaq üçün hökumət maliyyə sahəsində, istehsal sferasında, xarici-iqtisadi əlaqələrdə və tədiyyə balansının təkmilləşdirilməsi ilə bağlı olan bütün problemləri qarşılıqlı əlaqə və asılılıqda əlaqələndirilərək həll etmək lazımdır. Aydındır ki, bu prosesi səmərəli həyata keçirmək üçün dövlət, eyni zamanda, gizli iqtisadiyyatın minimum həddə çatdırılmasına, korrupsiyanın aradan qaldırılmasına, bütünlükdə maliyyə kredit sistemində şəffaflığın təmin olunmasına çalışmalıdır.

Məlumdur ki, ölkədə pul-kredit siyasətinin formalaşması bütünlükdə ölkədə reallaşdırılan tənzimləmə modeli və sistemi ilə müəyyənləşsə də, onun əməli cəhətdən həyata keçirilməsinə nəzarət Mərkəzi Banka həvalə olunub. Mərkəzi Bank haqqında Azərbaycan Respublikasının

qanununda bu qurumun funksiyaları, məqsəd və vəzifələri konkret göstərilib. Bütünlükdə bank döviyyəyə olan pul kütləsinin faiz dərəcəsinin, habelə tədavi üçün lazım olan pul kütləsinin həcmi ehtiyacları uyğunlaşdırmağı, manatın likvidliyini, bütün saviyyələrdə təmin etmək üçün zəruri tədbirlər sistemini göstərməlidir. Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, makroiqtisadi tənzimləmə sistemində ölkədə həyata keçirilən kredit siyasəti müstəsna əhəmiyyətə malikdir. Çünki son nəticədə istər ölkəyə xaricdən qoyulan investisiyalar, eləcə də daxili mənbələr hesabına milli iqtisadiyyata yönəldilən kreditlər bütünlükdə ölkədə reallaşdırılan monetar siyasətin meyillərini müəyyənləşdirir.

Əgər nəzərə alsaq ki, son 25 il ərzində Azərbaycan iqtisadiyyatına 200 milyard dollardan çox investisiya qoyulmuşdur ki, onun da böyük hissəsi kredit resurslarından ibarətdir. Doğrudur, müstəqilliyin ilkin illərində Azərbaycan iqtisadiyyatına qoyulan kreditlərin, ümumən, ayrı-ayrı illərdə 70-80% arasında tədarrüd etdiyini nəzərə alsaq, onda kredit siyasətinin bütünlükdə monetar tənzimləmə xarakterinə nə qədər böyük təsiri olduğu aydın

göritür. Ölkəmizdə neft strategiyasının əməli cəhətdən reallaşdırılması nəticəsində artıq 2008-ci ildən başlayaraq iqtisadiyyata qoyulan investisiyaların strukturunda daxili maliyyə mənbələri kəskin surətdə xarici investisiyalar qoyuluşunu üstələmişdir. Bütün bunların məntiqi nəticəsi olaraq bu gün Azərbaycan kredit alan ölkədən kredit verən ölkəyə çevrilmişdir. (3)

Bu zaman meydana başqa bir problem çıxır. 2015-ci ilin məlumatlarına görə, Azərbaycanın valyuta ehtiyatları 38,4 milyard dollar təşkil edir. Məlumdur ki, qlobal maliyyə böhranı ayrı-ayrı ölkələrin valyutalarının dəyərini bu və ya digər istiqamətdə dəyişmişdir. Bunları nəzərə alaraq Mərkəzi Bank öz resurslarının bir hissəsini ABŞ dollarında, müəyyən hissəsini Avropada, habelə digər ölkələrin valyutasında saxlayır. Bu zaman qarşıya başqa bir dilema çıxır. Biz valyuta ehtiyatlarından istifadə etməliyik, yoxsa müəyyən faiz müqabilində xaricə yönəltməliyik və yaxud özümüz xaricdən kredit almalıyıq. Son illərin təcrübəsi göstərir ki, Azərbaycan dövləti və Mərkəzi Bank bu istiqamətdə optimal siyasət yeridir. Qeyd olunan qlobal

maliyyə böhranına Azərbaycanın maliyyə sisteminin davamlılığı göstərilir. Ümumən, kredit siyasətinin dövlət tənzimlənməsi iki yolla həyata keçirilə bilər:

- birincisi, birbaşa və ya inzibati;
- ikincisi, iqtisadi və ya dolaylı yolla.

Adətən, maliyyə-kredit sahəsində inzibati metodlar dedikdə, hər şeydən əvvəl, Mərkəzi Bankın kommersiya banklarına verdiyi kreditin həcmi və faiz dərəcəsi nəzərdə tutulur. Bununla yanaşı, Mərkəzi Bank kreditin həcmi məhdudlaşdırmaqla və yaxud artırmaqla bu prosesi tənzimləyir. Bunun üçün Mərkəzi Bank müxtəlif vasitələrdən istifadə edir.

Birincisi, kommersiya banklarının verdiyi faiz dərəcəsinə limitləşdirir, onların kredit vermək və kredit resursu cəlb etmək imkanlarını tənzimləyir. Mərkəzi Bank kommersiya banklarının fəaliyyətinə səmərəli təsir göstərmək üçün onlara lisenziya verir və yaxud onları geri qaytarmaq hüququna malikdir. Həmin lisenziyaların tələblərinə uyğun olaraq Mərkəzi Bank ana və filial kredit təşkilatlarının fəaliyyətinin əslində normativ-hüquqi bazasını müəyyənləşdirir.

Təcrübə göstərir ki, kommersiya bankları bir çox hallarda real sektora uzun müddətli kredit qoymaqda maraqlı olurlar. Bu problemi həll etmək üçün Mərkəzi Bank öz şərtlərinə ümumi kredit qoyuluşlarının strukturunda daha çox vəsait ayırmasını tövsiyə edir. Monetar siyasəti səmərəli həyata keçirmək üçün yoxlama və nəzarət mexanizmindən geniş istifadə edir. Bu funksiya vastəsilə Mərkəzi Bank digər bankların, xüsusən kommersiya banklarının likvidliyinin qorunmasına və bütünlükdə, onun səmərəli fəaliyyətini təmin etmək üçün vaxtaşırı nəzarət funksiyasını yerinə yetirir. Formalaşmış bazar iqtisadiyyatı şəraitində vaxtaşırı enib-qalxmalarda, böhran hallarında heç bir ölkənin maliyyə-kredit sisteminin kənarında qalması mümkün deyil. Bu baxımdan ölkədə monetar tənzimləmənin uzun müddətli effektivliyi əhəmiyyətli dərəcədə mükəmməl sığorta sisteminin olmasını tələb edir.

Sığorta sistemi həm daşınmaz əmlakın, həm əhalinin əmanətlərinin, hətta insan fəaliyyətinin özünün sığortalanmasını əhatə edir. Bu baxımdan bütün inkişaf etmiş ölkələrdə həm adi sığorta sistemi, həm də məcburi sığorta sistemi geniş tətbiq olu-

nur. Ölkədə sığorta fondlarının yaranmasına və onların öz funksiyalarını yerinə yetirməsi üçün müvafiq qaydaları adekvat icra qurumları həyata keçirirlər. Dünya təcrübəsi göstərir ki, monetar tənzimləmə sistemində risklərin idarə olunması, təhlükəsizlik prinsiplərinin gözlənilməsi, likvidlik probleminin təmin edilməsi tənzimləmə sisteminin çox zəruri ünsürlərindən biridir. Monetar tənzimləmənin tərkib hissəsi kimi kredit tənzimləməsində bankların verdikləri kreditə görə faiz dərəcəsi, əhalinin əmanətlərə görə bankların verdiyi faiz qiymətli kağızlara verilən dividendlərin səviyyəsinə görə Mərkəzi Bank və müvafiq maliyyə təşkilatları ciddi nəzarət funksiyasını yerinə yetirirlər. Ümumən, müasir dünyada iqtisadi tənzimləmənin dolayı vasitələri qeyd olunanlardan daha genişdir. Ən başlıcası isə dolayı və birbaşa tənzimləmə bir-birindən asılı olmaqla çoxsaylı daxili və xarici obyektiv və subyektiv amillərlə şərtlənir.

Məlumdur ki, bank faizi makroiqtisadi tənzimləmənin iqtisadi yoludur. Lakin faiz dərəcəsinin dəyişdirilməsi müvafiq qanunun qəbulunu tələb edir ki, bu da inzibati yoldur. Beləliklə, dolayı tənzimləmə həm də birbaşa inziba-

ti tənzimləmə ilə bağlı bir proses kimi həyata keçirilir. (4, s. 98) Təcrübə göstərir ki, dolayı yolla monetar tənzimləməni həyata keçirmək üçün Mərkəzi Bank banklara və qeyri-bank təşkilatlarına bazar mexanizmi vasitəsilə təsir edir. Başqa sözlə, kreditin verilməsi və kreditin cəlb edilməsi prinsiplərini dəyişmək. əlverişli rəqabət, sahibkarlıq mühiti formalaşdırmaqla, bütünlükdə monetar tənzimləmənin səmərəliliyini artırma bəz. Azərbaycanda fiziki və hüquqi şəxslərə verilən kredit mexanizmini təkmilləşdirmək, habelə depozitlərə və əmanətlərə faiz dərəcəsinə optimalaşdırmaq ölkənin Mərkəzi Bankının müəyyənləşdiriyi və qəbul etdiyi normativ aktlar tərəfindən həyata keçirilir. Mərkəzi Bank bu proseslərə nəzarət etmək üçün hər bir bank və kredit qurumu üçün məcburi ehtiyat normaları müəyyənləşdirir: depozit əməliyyatları həyata keçirir; faiz dərəcəsinə maliyyələşdirir; açıq bazarda əməliyyatlar aparır; bankları sanatsiya edərək yenidən maliyyələşdirilməsini təmin edir.

Son nəticədə Mərkəzi Bank bankların likvidliyini təmin etmək,

tədvül üçün lazım olan pul kütləsinin həcmi müəyyənləşdirmək, kredit resurslarını banklara yönəltmək və özü pul bazarında, maliyyə bazarında və kredit bazarında fəal iştirak etmək yolu ilə də bu prosesləri tənzimləyir. Bu gün hər bir ölkənin maliyyə sistemi dünya bazarına dünya maliyyə sistemində fəal inteqrasiya olunur. Bu prosesə uyğun olaraq beynəlxalq valyuta fondunun və dünya inkişaf bankının həyata keçirdiyi pul-kredit siyasəti öz təsirini hökumət həmin ölkənin monetar tənzimləmə siyasətinin xarakterində və effektivliyində göstərir. Beləliklə, monetar tənzimləmə alətləri bütünlükdə pul resurslarının yaranması, istifadəsi, bölgüsü və mübadiləsi ilə bağlı olan prosesləri səmərəli həyata keçirməyə cəhd edir. Bu zaman Mərkəzi Bank Keynsin təliminə görə multiplikator effektivliyi nəzərə alaraq pul-kredit siyasətini müəyyənləşdirir. Mövcud iqtisadi ədəbiyyatda pul multiplikatoru, yəni bankların pulu yaratmaq qabiliyyətinin göstəricisi aşağıdakı nisbətə müəyyən edilir:

$$m = \frac{M_5}{M_b} = \frac{nəqd pul + depozitlər}{nəqd pul + bank ehtiyatları} = \frac{nəqd pul / depozitlər + depozitlər / depozitlər}{nəqd pul / depozitlər + bank ehtiyatları} = \frac{(q + 1)}{(q + z)}$$

Burada m - pul multiplikatoru

M_b - pul bazası (ehtiyat pul- lar)

M_5 - pul kütləsi

M_b - aqrəqatı banklardan kənarında nəqd pul və kommersiya banklarının ehtiyatlarını əhatə edir. Kommersiya banklarının ehtiyatlarına isə onların kassalarında olan nəqd pul və Mərkəzi Bankdakı hesablarında yerləşdirilmiş vəsaitlər daxildir. Mərkəzi Bankdakı hesabda olan vəsaitin bir hissəsini məcburi ehtiyatlar (müxtəlif hesablarında olan vəsait), digərlərini isə əzafi ehtiyatlar təşkil edir. Qeyd edərk ki, M_b -nin göstərilən strukturu Mərkəzi Bankın passivlərini əks etdirir. Mərkəzi Bankın aktivləri nöqtəyindən nəzərdən isə M_b -yə xalis xarici aktivlər və xalis daxili aktivlər (kommersiya banklarına və hökumətə kreditlər) daxildir.

M_5 - aqrəqatına banklardan kənarında nəqd pul, tələb olunanadək depozitlər, müddətli depozitlər, digər depozitlər və

qiymətli kağızlar daxildir. M_5 -ə daxil olan komponentlərin sayı və növü ölkələr üzrə müxtəlif ola bilər. Bu maliyyə-bank sektorunun inkişaf səviyyəsindən asılıdır. İnkişaf səviyyəsi yüksəldikcə M_5 -in də keyfiyyət göstəricisi bir o qədər yüksəkdir (M_2 , M_3 , M_4 və s.)

Eynilə pul bazasında olduğu kimi, burada göstərilən struktur M_5 -in yalnız passiv tərəfini göstərir. Lakin konsolidə edilmiş balansın, yəni pul kütləsinin aktiv hissəsi də mövcuddur və buraya bank sisteminin məcmu xalis xarici aktivləri və xalis daxili aktivləri daxil edilir.

Bütün bunlarla yanaşı, əgər Mərkəzi Bank qiymətli kağızların alışı həyata keçirirsə, bu vaxt kommersiya bankları malik olduqları dövlət qiymətli kağızları sataraq əlavə ehtiyatlara sahib olurlar. Bu isə həmin bankların kredit vermək imkanlarını artırır. Respublikamızda qiymətli kağızlar bazarı demək olar ki, formalaşmamışdır. Qiymətli kağızlarla bağlı birinci səviyyəli bazar mövcud olduğu halda, ikinci

səviyyəli bazar demək olar ki, fəaliyyət göstərmir. Həminin qiymətli kağızlar bazarının inkişaf etməsində maraqlı tərəf olmasına baxmayaraq, bu sahədə aparılan işlər qənaətbəxş deyildir. Burada ilk istiqamət müəyyənləşdirməlidir.

1) Özəlləşdirmə prosesi getdiyinə görə yüzlərlə səhmdar cəmiyyətlər yaranmağa başlamışdır. Bu müəssisələrə aid səhmlərini, qiymətli kağızların alqı satışının həyata keçirilməsi;

2) Dövlət əlavə maliyyələşmə mənbəyi olmaq etibarilə qiymətli kağızlar satışını həyata keçirməklə onların müəssisə və firmalara alqı-satqısını təşkil etmək.

Dövlət qiymətli kağızları buraxmaqla həm əlavə maliyyələşmə mənbəyi əldə edir və həm də bu vəsaitlə bankların pul yaratmaq qabiliyyətinə təsir edir. Qiymətli kağızlar bazarının borçqar olması üçün aşağıdakı şərtlərin olması vacibdir: makrosəviyyədə iqtisadiyyatda stabilliyin olması; manatın alıcılıq qabiliyyəti ilə digər valyutaların alıcılıq qabiliyyətləri arasında fərqin azalması; daxili qiymətli kağızlarının strukturunun dünya qiymətlərinə uyğunlaşması; inflyasiya

səviyyəsinin aşağı olması; iqtisadi aktivliyi sürətləndirəcək kredit dərəcələrinin tətbiqi; dövlət qiymətli kağızların iqtisadi alətlər icraçısında möhkəm mövqə tutması; iri müəssisələrin özəlləşdirilməsi prosesinin başa çatması; iri investisiyada institutların yaranması (bura aparıcı rolu kommersiya bankları oynayırlar); investisiya fəaliyyətinə münbit şərait yaranan vergi qanunvericiliyinin olması.

Bütün qeyd olunanlar göstərir ki, hər bir ölkədə ölkənin inkişaf səviyyəsindən, pul-kredit sisteminin formalaşma səviyyəsindən, ölkənin dünya iqtisadiyyatına inteqrasiyasından və bütünülük bazar münasibətlərini yetkinlik dərəcəsinəndən asılı olaraq monetar tənzimləmənin prinsipləri, formaları fərqli ola bilər.

Məqalənin elmi yeniliyi. Məqalədə müasir effektiv monitor siyasətin leqal istiqamətləri, onun milli bank sisteminə təkmilləşdirmə texnologiyalarının nəzəri və ideoloji aspektləri təhlil olunaraq ilk dəfə bu işin elmi konseptual istiqamətləri müəyyən edilmişdir.

Məqalənin praktik əhəmiyyəti və tətbiqi. Problemin nəticələrindən böyük, orta, kiçik

bank əməliyyatları prosesində metodik, təkmilləşdirici baza kimi istifadə oluna bilər.

Nəticə etibarilə demək olar ki, Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bank məkanında cəmləşən bütün pul, maliyyə qurumları üçün zəruri təcrübə fəaliyyət imkanları geniş şərh olunur, bundan istifadənin nəzəri və praktik istiqamətləri açıqlanır.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat

1. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası.
2. «Azərbaycan Respublikasında antiinflasiya tədbirlərinin gücləndirilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanı, 2005, 31 may.
3. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi, «Azərbaycanın Statistik Göstəriciləri» Bakı 2017.
4. «Regionların sosial-iqtisadi inkişafının tənzimlənməsi» dos. M.M.Mahmudov, dos. İ.M.Mahmudova, Bakı 2012.

Айшань Аббасова,
Реализация экономической
безопасности эффективной ва-
лютной политики
Резюме

Факторы, определяющие текущее состояние платежного баланса, его динамику и анализ проблемы монетаризма, не следует игнорировать. Кроме того, при оценке денежно-кредитной политики в исследовании должны быть включены существующая бюджетная и налоговая политика в стране, а также существующая экономическая конъюнктура. И снова это показывает, что денежно-кредитная политика в стране тесно связана с политикой макроэкономического регулирования в стране в целом. Таким образом, наряду с существующими в стране проблемами экономического развития, степень решения социальных проблем, динамика инфляции и занятости тесно связаны с непосредственно реализованным денежным механизмом. Очевидно, что денежно-кредитная политика, осуществляемая в стране, осуществляется Центральным банком, основным регулятором в этой области.

Aishan Abbasova,
Realization of formulating effective
monetary policy as the economic
safety factor
Summary

The factors that determine the current state of the balance of payments, its dynamics, and the analysis of the problem of monetarism should not be ignored. In addition, while evaluating the monetary policy, existing budget and tax policies in the country, as well as existing economic conjuncture, should be included in the study. Once again, it shows that the monetary policy in the country is closely linked to the

policy of macroeconomic regulation in the country as a whole. Thus, along with the existing economic development problems in the country, the degree of solving social problems, the dynamics of inflation and employment are closely linked to the monetary mechanism directly implemented. Obviously, the monetary policy implemented in the country is carried out by the Central Bank, the main regulator in this area.